

СТАНОВИЩЕ

от доц. Петкана Ангелова Христова, д.м.

Член на Научно жури с решение на АС на МУ – Плевен, Протокол №12/24.01.2014 год.
и Заповед на Ректора №419/04.03.2014 год.

За дисертационния труд на д-р Мариела Стефанова Камбурова,
за присъждане на научната степен „доктор”

Представеният дисертационен труд на тема „Рискови фактори за раждане на недоносени деца и влиянието им върху здравните и социалните потребности при развитието на децата до 3-годишна възраст” съдържа 189 стандартни страници и е онагледен с 28 таблици, 58 фигури и 3 приложения.

1. Оценка на актуалността на темата

Актуалността на разработения дисертационен труд е безспорна, тъй като: първо - нивото на недоносеността е обективен критерий за определяне на здравното благополучие на населението и според нивото му съдим както за социално-икономическото и културно развитие на дадена държава, така и за степента и качеството на грижите, които се полагат за майките и новородените деца; второ - редица заболявания и отклонения от нормалното физическо и нервно-психическо развитие при тези деца водят началото си от процеси настъпили през интраутеринното им развитие, неонаталния период и развитието им до 3-годишна възраст, ангажиращи вниманието и усилията на голям брой специалисти от областите на общественото здраве, акушерската и педиатрична медицинска помощ; трето – отглеждането на недоносените деца е свързано със значителни кадрови, материални и финансови ресурси, които са проблем не само на семействата, но и на здравната система и цялото общество и четвърто - анализът на факторите за раждане на недоносени деца и влиянието им върху здравните и социалните потребности при развитието им до 3-годишна възраст, както и на съвременните им проблеми и конфликтни ситуации са необходима основа на образователната и здравна политика в нашата страна.

2. Оценка на целта, задачите, материала и методологията.

Целта и задачите са формулирани и разработени на високо научно ниво, адекватно и в логическа последователност в комплексното проучване на обекта на проучването - здравето на недоносените и доносени деца в неговата триединна същност (физическо, психично и социално благополучие) и предмета на проучването – факторите, обуславящи вероятността за раждане на недоносени и доносени деца и влиянието им върху здравните и социалните потребности за развитието на децата до 3 годишна възраст. Съответно на целта и задачите проучването е проведено на два етапа с по две групи основна- недоносени и контролна – доносени деца, с впечатляващ обем променливи величини и изследвани деца - с точни критерии за включване и изключване, както и подходящи социологически, клинични и съвременни статистически методи. С определен иновативен характер са използваните съвременни методи за идентифициране на факторите преди и след раждането, с позитивно и негативно влияние върху развитието на децата до 3 годишна възраст, както и за първи път използвания у нас, адаптиран от д-р Камбурова индекс за обобщена оценка на потреблението на здравна и социална помощ от недоносените и доносени деца. Методологията и подходите в дисертационния труд категорично гарантират достоверност и надеждност на резултатите.

3. Оценка на резултатите и изводите.

Резултатите от проучването са богато онагледени, сравнени със съобщените в научната литература и обсъдени в логическа последователност съобразно с поставената цел и задачите, като най-важните се отнасят до установените значителни разлики между факторите и здравният статус на родените деца преди и след 37 г.с. с ниско и нормално тегло, анализирани и обсъдени в 4 групи – ПРНТ, ПРНрТ, РТНТ и РТНрТ, както и факторите свързани с развитието и здравния статус на недоносените и доносените деца до 3 годишна възраст.

В дисертационния труд за първи път у нас комплексно се анализират и обсъждат както рисковите, така и протективните фактори за раждане на недоносени деца и факторите, които оказват негативно и благоприятно влияние върху развитието на децата до 3 годишна възраст. Впечатляващ е броя на проучените характеристики. От изследваните 109 променливи величини със статистически значими разлики между недоносените и доносени деца са 68, в т.ч. първо - от проученото влияние на недоносеността върху 27 променливи е установена значима връзка с 21, т.е.

недоносеността оказва негативно влияние върху здравето на децата непосредствено след раждането, но продължава да действа негативно и върху развитието и здравния им статус до 3 годишна възраст; второ - от проучените 42 рискови фактори при 27 са установени статистически значими вероятности, в пъти увеличаващи риска при недоносените деца за негативен здравен статус и проблеми в развитието им до 3 годишно възраст и трето - още по-ценни резултати са установени от проучените 40 протективни фактори, от които 20 са със статистически значими вероятности, в пъти намаляващи риска за раждане на недоносени деца и действащи благоприятно върху развитието им до 3 годишна възраст.

Чрез адаптирания индекс за оценка на 5 здравни и социални услуги от раждането на децата до 3 годишна възраст дисертантката установява, че над 4/5 (81,4%) от преждевременно родените деца с ниско тегло, над 1/3 (35,7%) от преждевременно родените деца с нормално тегло, почти половината (47,5%) от родените на термин деца с ниско тегло, и само 3,8% от родените на термин деца с нормално тегло са „консуматори“ с високо ниво на потребление (с 3, 4 и 5) на здравни и социални услуги, а останалите до 100% са с нормално потребление – 0, 1 и 2 здравни и социални услуги. Тези резултати формират богата картина на състоянието и проблемите на недоносените деца, относно рисковите фактори и влиянието им върху развитието до 3 год. възраст.

4. Оценка на приносите

Напълно съм съгласна с приносите на дисертационния труд посочени от авторката. Обосноваването от нея препоръки ще бъдат много полезни както за теоретични и практически решения и мерки на образователните и здравеопазни институции у нас за намаляване на преждевременните раждания и раждането на деца с ниско тегло, така и за определяне на приоритетите на здравната политика в областта на майчиното и детско здравеопазване у нас.

5. Бележки и препоръки към дисертационния труд

В дисертационният труд не се открояват критични слабости.

Препоръката ми към д-р М. Камбурова е да публикува в монография тази комплексна научно-приложна разработка, която ще запълни и обогати научната литература с нови знания с ценна информация за здравните специалисти от сферата на общественото здраве, акушерството и педиатрията. Добре би било ако продължи наблюдението на децата до предучилищна, училищна и т.н. възраст.

6. Заключение. Дисертационният труд на д-р Мариела Стефанова Камбурова представлява задълбочено комплексно научно проучване на актуален проблем на общественото здраве и здравната система у нас. Тя прилага новаторски подходи и методи в изследователската практика, компетентно анализира и обсъжда резултатите, синтезира богатата информация в осем съществени изводи и прави препоръки за превенция на преждевременното раждане и ограничаване на размера на явлението „недоносеност“ и влиянието ѝ върху здравето на детето, семейството и обществото.

Считам, че е реализирана научно-теоретична, научно-методологична и научно-приложна разработка с обосновани научни доказателства за нуждите на общественото здраве, акушерството и педиатрията, която напълно покрива изискванията за присъждане на научна степен „доктор“.

Препоръчвам убедено на научното жури да присъди научната степен „доктор“ на д-р Мариела Стефанова Камбурова.

20.03.2014 г.

Член на научно жури:

доц. Петкана Ангелова Христова, д.м.